

Milieutechnologie

Het is nog niet zo lang geleden dat Winsemius, de toenmalige minister van VROM, stropdassen uitdeelde met de tekst 'stop zure regen'. De actie werd vriendelijk bejegend want een verstandige burger kan moeilijk het tegendeel beweren. De publiciteitscampagne had overigens weinig succes. Beïnvloeding van de publieke opinie alleen bleek geen garantie voor een goed resultaat. Velen misten in de ministeriële actie een draaiboek van maatregelen die zouden worden ingevoerd en de effecten die zouden worden gemeten om het succes compleet te maken. Nu bijna vier jaar later, zijn wij vergeten hoezeer direct na de zure regen-campagne de publieke aandacht voor het milieu verslaptte.

Maar het kon niet uitblijven. Brundtland en anderen drukten ons op de feiten, ook de kersttoespraak van de Koningin klinkt nog na: er is een nieuwe breed gedragen milieucampagne van start gegaan. Wie een klein stukje van het recente milieudebat van dichtbij heeft meegemaakt, blijft met enige vragen zitten. Neem bij voorbeeld de ontwikkelingen in de milieutechnologie. Het is al vele jaren bekend dat de zorg voor het milieu een belangrijke maatschappelijke aangelegenheid is. Ook is bekend dat de natuur- en scheikunde zeer vele en zeer uiteenlopende oplossingsalternatieven bieden voor een grote variëteit van problemen. Daarenboven breekt het inzicht door dat de consument in toenemende mate bereid blijkt om al dan niet via de collectieve middelen bij te dragen aan de financiering van de milieuzorg. Daarom is het een open vraag waarom nog steeds zoveel technologische kennis nog niet op grotere schaal wordt toegepast. Zijn er orderingsproblemen die dit verhinderen? Als in een onderneming een produkt kan worden ontwikkeld waarvoor goede afzetmogelijkheden zijn en de technologie dient zich aan, dan mag iemand die de kans niet aangrijpt om dit

W.J. de Ridder

produkt op de markt te brengen zich niet met recht ondernemer noemen.

In het milieu blijkt zich deze situatie dikwijls voor te doen. De milieutechnologen hebben nagenoeg geen aansluiting gevonden bij het politieke milieudebat. Een voorbeeld. In ons land wordt de hoeveelheid zure regen uitgedrukt in zuurequivalenten per ha. Op deze wijze is het mogelijk om, zij het op arbitraire wijze, hoeveelheden stikstofoxyde, ammoniak en zwaveldioxyde in één cijfer uit te drukken. Dit zo zijnde, weerhoudt niets de technoloog er van om de prestaties van de hem ter beschikking staande kennis uit te drukken in hoeveelheden zuurequivalenten en de prijs te berekenen van zijn bijdrage aan de vermindering van het aantal zuurequivalenten per ha. Echter zij namen niet het initiatief om hun kennis op deze wijze onder de aandacht te brengen.

Ook de politiek mag zich niet vrijpleiten. Regelmatig doen opinieleiders uitspraken over de doelstellingen die het milieubeleid zich zou moeten stellen. Maar sommigen realiseren zich niet het

effect van hun stellingname. Een bekend cijfer in dit verband is het getal van 1400 zuurequivalenten dat nogal eens door de milieubeweging wordt genoemd. Maar als dan op basis van een zorgvuldige schatting van de in het buitenland op stapel staande maatregelen blijkt dat in het jaar 2000 niet minder dan 1850 zuurequivalenten per ha. van buitenlandse emissies afkomstig is, dan zijn zelfs de meest fervente voorstanders van een krachtig milieubeleid niet meer in staat om hun achterban tot een extra inspanning te bewegen. Het te bereiken doel is dan immers niet realiseerbaar.

Onlangs heeft een forum van deskundigen zich gebogen over de vraag welke vermindering van deposities mogelijk en haalbaar is en welke maatregelen daarvoor nodig zijn (zie de tabel)¹. De kosten van de voorgestelde maatregelen bedragen naar schatting twee miljard gulden per jaar. Deze maatregelen zijn door vele deskundigen als redelijk en haalbaar beoordeeld. Daarmee is tevens de spankracht van een additionele milieu-inspanning aangegeven. De omvang ervan is uitzonderlijk groot en geeft voedsel aan de opvatting dat er veel niet toegepaste kennis is waarmee het milieu zijn voordeel zou kunnen doen. Van deze forum-resultaten kan veel worden geleerd. Het gezamenlijk op de agenda plaatsen van de problemen en de ter beschikking staande middelen maakt het mogelijk dat de betrokken partijen hun beleid beter op elkaar afstemmen, minder vaak oneigenlijke argumenten hanteren en het bilaterale overleg met onder meer de overheid op een efficiëntere wijze voeren. Ongewild werden daarbij de milieutechnologen de winnaars van een debat waarom zij zelf niet hebben gevraagd.

W.J. de Ridder

Tabel. Depositiegetallen in zuurequivalenten per ha. per jaar, 1980-2000

	1980	1987	2000 huidig beleid ^a	2000 SMO- alternatief ^b
Binnenlandse depositie	2200	2170	1750	850
Buitenlandse depositie	3640	3130	1850	1850
Totale depositie in Nederland	5840	5300	3600	2700

a. Uitgaande van alle nu vastliggende maatregelen.

b. Uitgaande van door het SMO-forum bepleite maatregelen.

1. W.J. Beek en P.J.M. Stallen, *Naar een nationaal beleid tegen de verzuring. Verslag van een forum-proces*, Stichting Maatschappij en Onderneming, Den Haag, 1989.